

6.4 ODPOVĚDNOST VOLENÝCH A JMENOVANÝCH FUNKCIONÁŘŮ

Od účinnosti ObčZ, tedy od roku 2014, začíná dopadat na **statutární zástupce** spolků obdobná odpovědnost za své konání jako tomu je u obchodních společností. Ve spolkové prostředí to vyvolalo doslova **zděšení** u „**statutárně-spolkových funkcionářů**“, když podle § 159 zasahuje nejen odpovědnost, ale zejména povinnost k **úplné náhradě**. A **to tady** vůči spolkům, přesněji vůči členům i statutárního (a jiného) orgánu spolku, téměř **200 let nebylo**.

Proto ten náhlý zájem o „**pojištění odpovědnosti**“, když samo pojištění **neruší onu zákonnou odpovědnost a povinnost k náhradě**, ale pouze pro případ „pojistnou smlouvou definovaných pojistných událostí“ **přenáší finanční plnění** za „**zjištěnou škodu**“ na pojišťovnu.

POUČENÍ PRO PŘÍPAD ODPOVĚDNOSTI A POJIŠTĚNÍ

A) Předně, **každý člen statutárního orgánu** spolku si může **sám**, tedy bez jakékoliv součinnosti se spolkem, ve **vlastní režii**, tedy na svoje výlučně náklady, sjednat s vybranou pojišťovnou „smlouvu o **pojištění odpovědnosti po dobu výkonu funkce** člena statutárního orgánu daného spolku.

B) Jestliže spolek (tedy jeho nejvyšší orgán, nebo statutární orgán, podle stanov spolku) se **rozhodne**, že **uzavře pojištění odpovědnosti** pro své členy statutárního nebo i jiného orgánu (podle stanov) spolku, když spolek bude **vůči pojišťovně plátcem** sjednaného pojištění, tak předně tato platba **není daňovým výdajem** spolku, když **podílová část** této platby, jako **nepeněžní příjem daného člena** statutárního orgánu spolku musí být „**načtena**“ každý měsíc **k odměně nebo mzdě** či funkčního požitku toho člena statutárního orgánu, a takto **NEJEN zdaněna**, ale i **odvodově zatížena** do **sociálního a zdravotního** pojištění. Docela **drahá odpovědnost** pro neziskovku...

V tomto kontextu musí také spolek zvážit, **jaké pojištění** vlastně věcně sjedná, zda či nikoli také bude sjednáno **hrazení nákladů** na **advokátní** zastoupení selhávajícího člena statutárního orgánu spolku, a to i pro „**případ (jeho) sporu**“ se spolkem samotným, neboť tento detail jde již zjevně „přes hranici dobrých mravů“ (srovnej **základní §§ 1-14 ObčZ**“, která určují „**hranice legality** soukromého práva“).

C) V minulosti byla totiž proklamována „**poučka**“ o hodných „dobrovolných“ spolcích a „dobrovolných funkcionářů spolku“ **bez direktní a úplné odpovědnosti** buď „úplně“ zadarmo, anebo „tu a tam“ za symbolickou odměnu. Připusťme, že od roku 2014 tací existují, tedy, že vykonávají ve spolku „statutární funkci“ bez jakékoliv odměny, mzdy nebo funkčního požitku, dokonce snad i „bez nahodilého cestáku“ tedy **bez „peněžního příjmu“** od spolku!

V takovém případě **spolek může** sjednat pojištění odpovědnosti člena statutárního orgánu, ale je zde samozřejmě **problém nejen se zdaněním**, ale také či především s jeho (podílovým) **odvodem/zaplacením** zdravotního a sociálního pojištění.

A zde se ukazuje, že tvůrci ObčZ (i ZDP) udělali zřejmě chybu, když „**postavili**“ všechny KORPORACE do stejné „lajny“, a to **jak komerční** společnosti (kde nikdo nedělá NIC zadarmo), tak i „**dobrovolné** spolky“, kde jednak „zisk (pro forma) nehraje ústřední roli“ a „statutár“ si ani nemůže dovolit, při pohledu na skomírající rozpočet spolku, to dělat jinak, než **zadarmo**.

Shora uvedené se vztahuje výlučně k pojištění odpovědnosti člena statutárního orgánu“.

U dalších jiných pojistných forem ochrany spolku, včetně pojištění firemního, tedy i provozního rizika v činnosti spolku, jde o složitější problematiku.

POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI ČLENA STATUTÁRNÍHO ORGÁNU A DANĚ

Společnost, která hradí pojištění odpovědnosti členů statutárních orgánů, částku vylučuje z daňových výdajů. Obecně platí, že daňově **uznatelným výdajem** (nákladem) jsou podle § 24 odst. 2 písm. j) bodu 5 ZDP: **výdaje (náklady) na pracovní a sociální podmínky**, péči o zdraví a zvýšený rozsah doby odpočinku zaměstnanců vynaložené na:

práva zaměstnanců vyplývající z kolektivní smlouvy, vnitřního předpisu zaměstnavatele, pracovní nebo jiné smlouvy, pokud tento nebo zvláštní zákon nestanoví jinak,

Podle § 25 odst. 1 písm. d) ZDP však za výdaje (náklady) vynaložené k dosažení, zajištění a udržení příjmů pro daňové účely **nelze uznat**:

pojistné hrazené za člena statutárního orgánu a dalšího orgánu právnické osoby a za **jednatele s. r. o. z titulu odpovědnosti za škodu** způsobenou společností při výkonu funkce,

Příčemž vůbec **nezáleží na tom**, jestli jde o nárok člena orgánu podle jeho **smlouvy** o výkonu funkce.

Platby zaměstnavatele za **pojištění odpovědnosti** jeho zaměstnance jsou totiž **předmětem** daně z příjmů ze závislé činnosti a podléhají **standardnímu zdanění u zaměstnance**, i z pojištění sociálním a zdravotním pojistným. A to v okamžiku úhrady pojistného zaměstnavatelem za zaměstnance, a **zahrne se do zdanitelné mzdy za daný měsíc**. Jedná se totiž o plnění prováděné zaměstnavatelem za zaměstnance ve smyslu § 6 odst. 3 ZDP.

Výše uvedené firemní **krytí pojistného** za pojištění **odpovědnosti člena** statutárního orgánu je **něco úplně jiného**, než nyní se **rozmáhající pojištění firemních rizik, škod a ztrát ze špatného rozhodování** členů jejich statutárního orgánu.

Zatímco doposud řešené pojištění chránilo dotyčného chybujícího člena statutárního orgánu, tak **nyní zmiňovaný** druh pojistného produktu **chrání samotnou obchodní korporaci**. Je totiž nasnadě, že pokud člen statutárního orgánu způsobí velké firmě rozsáhlou škodu, řádově v desítkách miliónů, tak na její vyrovnání sotva bude mít dostatek prostředků (včetně pojistného plnění z titulu jeho škodní odpovědnosti).

Proto se firmy navíc **samy pojišťují** – jsou osobou pojištěnou – **pro případ těchto škod**, čímž se samozřejmě nijak **nesnižuje ručení členů** statutárního orgánu, ale **zmírňuje** se ekonomický dopad jejich škod na samotnou firmu. Pojistné hrazené firmou na toto její pojištění je v souladu s § 24 odst. 1 ZDP jejím **daňovým výdajem** a nepředstavuje žádný zdanitelný příjem členů jejich statutárních orgánů (neboť pojistné **plnění dostane přímo firma**).